Otwarcie wystawy „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności”

17 listopada 2026 r. w holu przed Aulą Teatralną na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie odbyło się uroczyste otwarcie wystawy „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności”, przygotowanej przez Instytut Pamięci Narodowej. Ekspozycja przedstawia niezwykłe losy obywateli polskich, którzy w wyniku wydarzeń II wojny światowej zostali zmuszeni do opuszczenia swoich domów i przemierzania tysięcy kilometrów. Ich wojenne drogi prowadziły przez sowieckie więzienia i łagry.

17.11.2026

„Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności” – historia polskich dróg do wolności

Wystawa „Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności” stanowi część międzynarodowego projektu edukacyjno-memoratywnego Instytutu Pamięci Narodowej, którego celem jest przypomnienie losów Polaków podczas II wojny światowej oraz ukazanie ich wkładu w walkę o wolność Polski i innych narodów.

Ekspozycja przybliża wydarzenia zapoczątkowane we wrześniu 1939 r., kiedy Polska stała się ofiarą agresji dwóch totalitarnych państw – niemieckiej III Rzeszy oraz Związku Sowieckiego. Wojna, okupacja i represje doprowadziły do rozdzielenia tysięcy rodzin, masowych aresztowań, deportacji oraz przymusowych przesiedleń. Wielu obywateli polskich trafiło w głąb Związku Sowieckiego, gdzie musiało zmagać się z głodem, chorobami, ciężką pracą i nieludzkimi warunkami życia.

Szczególne miejsce w prezentowanej historii zajmują losy Polaków deportowanych na Syberię i do Kazachstanu oraz tych, którzy po podpisaniu układu Sikorski–Majski w 1941 r. odzyskali wolność i otrzymali możliwość wstąpienia do formujących się w Związku Sowieckim Polskich Sił Zbrojnych pod dowództwem gen. Władysława Andersa.

W 1942 r. dziesiątki tysięcy polskich żołnierzy i cywilów, wśród których znajdowały się kobiety, dzieci i osoby starsze, opuściły Związek Sowiecki, kierując się do Iranu. Dla wielu z nich ewakuacja oznaczała ocalenie życia i początek kolejnego etapu wieloletniej tułaczki.

Dalsze drogi polskich uchodźców prowadziły przez Bliski Wschód, Indie, Afrykę, a nawet Nową Zelandię i Meksyk. W różnych częściach świata powstawały polskie osiedla, szkoły, placówki opiekuńcze i instytucje, które pozwalały zachować język, kulturę oraz narodową tożsamość mimo oddalenia od Ojczyzny.

Ważnym elementem wystawy jest również historia polskich żołnierzy walczących na frontach II wojny światowej. Szczególne znaczenie mają dzieje 2. Korpusu Polskiego, którego żołnierze uczestniczyli w kampanii włoskiej, zapisując się w historii przede wszystkim zwycięstwem w bitwie o Monte Cassino w maju 1944 r. Ich szlak bojowy prowadził następnie przez kolejne włoskie miejscowości, aż do wyzwolenia Bolonii w kwietniu 1945 r.

Ekspozycja przypomina także o wysiłku Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie oraz udziale polskich

lotników, marynarzy i żołnierzy w działaniach alianckich. Pokazuje, że mimo utraty niepodległości i rozproszenia po świecie Polacy nie zaprzestali walki o wolność swojego kraju.

Wystawa zwraca również uwagę na dramatyczne konsekwencje zakończenia II wojny światowej. Dla wielu polskich żołnierzy i uchodźców rok 1945 nie oznaczał możliwości bezpiecznego powrotu do Ojczyzny. Polska znalazła się w sowieckiej strefie wpływów, a część uczestników wojennej odysei zdecydowała się pozostać na emigracji, obawiając się represji ze strony władz komunistycznych.

„Szlaki Nadziei. Odyseja Wolności" to nie tylko historia wielkich wydarzeń militarnych i politycznych, ale przede wszystkim opowieść o konkretnych ludziach – ich codzienności, cierpieniu, odwadze, poświęceniu i determinacji. To świadectwo niezwykłej siły tych, którzy mimo wojennej tragedii starali się zachować godność, solidarność i nadzieję na odzyskanie wolności.

Szlaki Nadziei. Karolina Retkowicz/ IPN

Szlaki Nadziei. Karolina Retkowicz/ IPN

Szlaki Nadziei. Karolina Retkowicz/ IPN

Uroczyste otwarcie wystawy w Olsztynie

W oficjalnym otwarciu ekspozycji uczestniczyli przedstawiciele Delegatury Instytutu Pamięci Narodowej w Olsztynie oraz Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego.

Prezentacja wystawy w przestrzeni uniwersyteckiej stanowi ważny element popularyzacji wiedzy historycznej oraz upowszechniania pamięci o doświadczeniach polskiego społeczeństwa podczas II wojny światowej.

Ekspozycja pozwala spojrzeć na historię wojny z szerszej perspektywy, ukazując zarówno działania militarne, jak i losy ludności cywilnej, której życie zostało naznaczone okupacją, deportacjami i przymusową emigracją.

Spotkanie edukacyjne z młodzieżą olsztyńskich szkół

Po zakończeniu części oficjalnej odbyło się spotkanie edukacyjne z udziałem uczniów olsztyńskich szkół ponadpodstawowych.

Młodzież miała okazję zapoznać się z materiałami audiowizualnymi przedstawiającymi losy Polaków w czasie II wojny światowej. Prezentowane treści pozwoliły uczestnikom lepiej zrozumieć skalę wojennych doświadczeń, okoliczności przymusowych deportacji oraz znaczenie wysiłku polskich żołnierzy walczących poza granicami okupowanej Ojczyzny.

Spotkanie było również okazją do przybliżenia mniej znanych aspektów historii II wojny światowej, w szczególności losów polskich uchodźców cywilnych, którzy znaleźli schronienie w odległych częściach świata. Ich historie pokazują, że wojenne doświadczenia Polaków wykraczały daleko poza granice Europy, a polska obecność w wielu krajach była bezpośrednim następstwem tragicznych wydarzeń rozpoczętych we wrześniu 1939 r.

Wydarzenie stanowiło uzupełnienie prezentowanej ekspozycji i pozwoliło młodym odbiorcom spojrzeć na historię przez pryzmat indywidualnych doświadczeń ludzi, których życie zostało naznaczone wojną.

Szlaki Nadziei. Karolina Retkowicz/ IPN

Szlaki Nadziei. Karolina Retkowicz/ IPN

Szlaki Nadziei. Karolina Retkowicz/ IPN

Szlaki Nadziei. Karolina Retkowicz/ IPN

Szlaki Nadziei.

Poprzedni Strona
Następny Strona